

Credito alle famiglie: un settore con grandi margini di sviluppo nella Repubblica Ceca

(di Francesco Monzino, Università Bocconi, Milano - Internship EBS consulting, s.r.o.)

Quello del credito al consumo è un settore che sta assumendo sempre maggiore importanza nella Repubblica Ceca.

Lo confermano anche i dati forniti da Maurizio Liuti, responsabile della comunicazione di CRIF (società che controlla nella Rep. Ceca il Credit Bureau CCB), il quale, pur con la precisazione che si tratta di stime non ufficiali, parla di una crescita nel periodo 2003-2004 del 30% l'anno. Ma è soprattutto un altro dato, fornito dal manager di CRIF a indicare come si tratti di un mercato con ampi spazi di sviluppo: il rapporto tra indebitamento e reddito disponibile annuo delle famiglie nella Rep. Ceca, alla fine del 2003, era del 18% (contro, per esempio, il 36% dell'Italia, che è tra i più bassi tra i paesi dell'Europa occidentale). Una descrizione del fenomeno in ambito ceco è stato effettuato da Aleš Barabas, consigliere di amministrazione di Živnostenská banka, in occasione di un convegno organizzato proprio da CRIF a Praga a metà giugno. Barabas ha in

primo luogo sottolineato come durante gli anni 90 il credito alle famiglie non fosse considerato dalle banche come un settore di particolare interesse.

E' stato a partire dal 2001 che il trend di crescita ha cominciato a diventare consistente. Fra le attività creditizie delle banche, quella maggiormente dinamica.

Una delle ragioni di tale sviluppo del credito alle famiglie, è chiaramente anche la ridotta base comparativa iniziale. Esistono però anche altre spiegazioni. Per esempio, i ridotti tassi di interesse, così come la varietà dei nuovi prodotti offerti dalle banche e anche l'evoluzione dello stile di vita, soprattutto delle nuove generazioni non più spaventate dall'idea di prendere a prestito del denaro. Un ruolo importante viene svolto, e potrà essere svolto ancora di più in futuro, dal sistema di informazioni creditizie fra le banche, che mira a tenere sotto controllo il rischio di insolvenze. Per quanto riguarda la struttura del credito alle

famiglie, Barabas ha sottolineato gli enormi cambiamenti che si sono verificati negli ultimi cinque anni. Nel 2000 il ricorso al credito era in funzione principalmente di acquisti di beni di consumo (elettrodomestici, auto...), mentre a partire dal 2002 sono stati i mutui per l'acquisto delle case ad avere di gran lunga la prevalenza (nel 2004 questi ultimi hanno rappresentato il 70% dei crediti concessi alle famiglie). Il sistema bancario ceco ritiene il credito alle famiglie attualmente uno strumento con ottime potenzialità, in considerazione anche del buon rapporto margine-rischio e dei bassi margini di profitto del corporate banking. Pur tenendo presente il rischio di un futuro innalzamento dei tassi di interesse, indicato come probabile da Barabas, le previsioni per il futuro restano positive e la crescita dovrebbe continuare per almeno i prossimi due, tre anni con margini simili a quelli attuali, con tutti i vantaggi che esso comporta per le famiglie.

Úvěry pro domácnosti: sektor, který nabízí široký prostor pro rozvoj v České republice

Spotřební úvěry představují sektor, který nabývá v České republice stále většího významu. Tuto skutečnost potvrzují rovněž údaje poskytnuté Mauriziem Liuti, odpovědným vedoucím za komunikaci společnosti CRIF (společnost, která vlastní v České republice Credit Bureau CCB), i když předem uvedl, že se jedná o neoficiální údaje, mluví o zvýšení v období 2003-2004 ve výši 30% ročně. Manager CRIF ovšem poskytl ještě jiný údaj, který poukazuje na to, že se jedná o trh, který nabízí široký prostor pro rozvoj: poměr mezi zadlužením a disponibilním ročním příjmem domácností v České republice vykazoval na konci roku 2003 hodnotu 18% (ve srovnání například s Itálií, kde tento poměr činí 36%, a který je jeden z nejnižších v zemích západní Evropy). Popis fenoménu v české realitě provedl Aleš Barabas, člen představenstva Živnostenské banky, u příležitosti konference pořádané právě CRIF v Praze, která se konala v polovině června.

Barabas na prvním místě zdůraznil jak banky během 90. let sektor úvěrů pro domácnosti považovaly za nezajímavý. Od roku 2001 byl zaznamenán počátek trendu, charakterizovaný nárůstem objemu tohoto typu úvěrů. V rámci úvěrových aktivit bank se staly nejdynamičtější činností.

Jednou z příčin tohoto rozvoje úvěru pro domácnosti je samozřejmě výchozí snížená srovnávací základna. Ovšem existují i další vysvětlení. Například snížené úrokové sazby, dále široká nabídka nových produktů poskytovaných bankami, jakož i vyšší úroveň životního stylu, především nových generací, které se již neobávají myšlenky půjčit si peníze. Důležitou roli hraje a může hrát ještě větší roli v budoucnosti systém úvěrových informací mezi bankami, který směřuje k tomu, aby dohlížel na riziko nesolventnosti. Co se týče struktury úvěrů pro domácnost Barabas zdůraznil, že za posledních pět let došlo k významným změnám. V roce 2000 byly

poskytovány úvěry především na nákup spotřebního zboží (elektrospotřebiče, auta...), zatímco od roku 2002 se jednalo o úvěry za účelem pořízení bydlení, které podstatným způsobem převažovaly (v roce 2004 tento typ úvěrů představoval 70% celkových úvěrů poskytnutých domácnostem). Český bankovní systém považuje v současné době úvěry pro domácnosti za nástroj s mimořádným potenciálem i z hlediska výhodného poměru mezi rizikovým rozpětím a nízkým ziskovým rozpětím corporate banking. I za podmínky, že budeme brát na zřetel zvýšení úrokových sazeb, ke kterému dojde v budoucnosti a které Barabas označil za velmi pravděpodobné, předpovědi do budoucnosti jsou pozitivní a růst by měl pokračovat alespoň v dalších dvou třech letech s podobným ziskovým rozpětím jako v současnosti se všemi výhodami, které toto přináší rodinám.